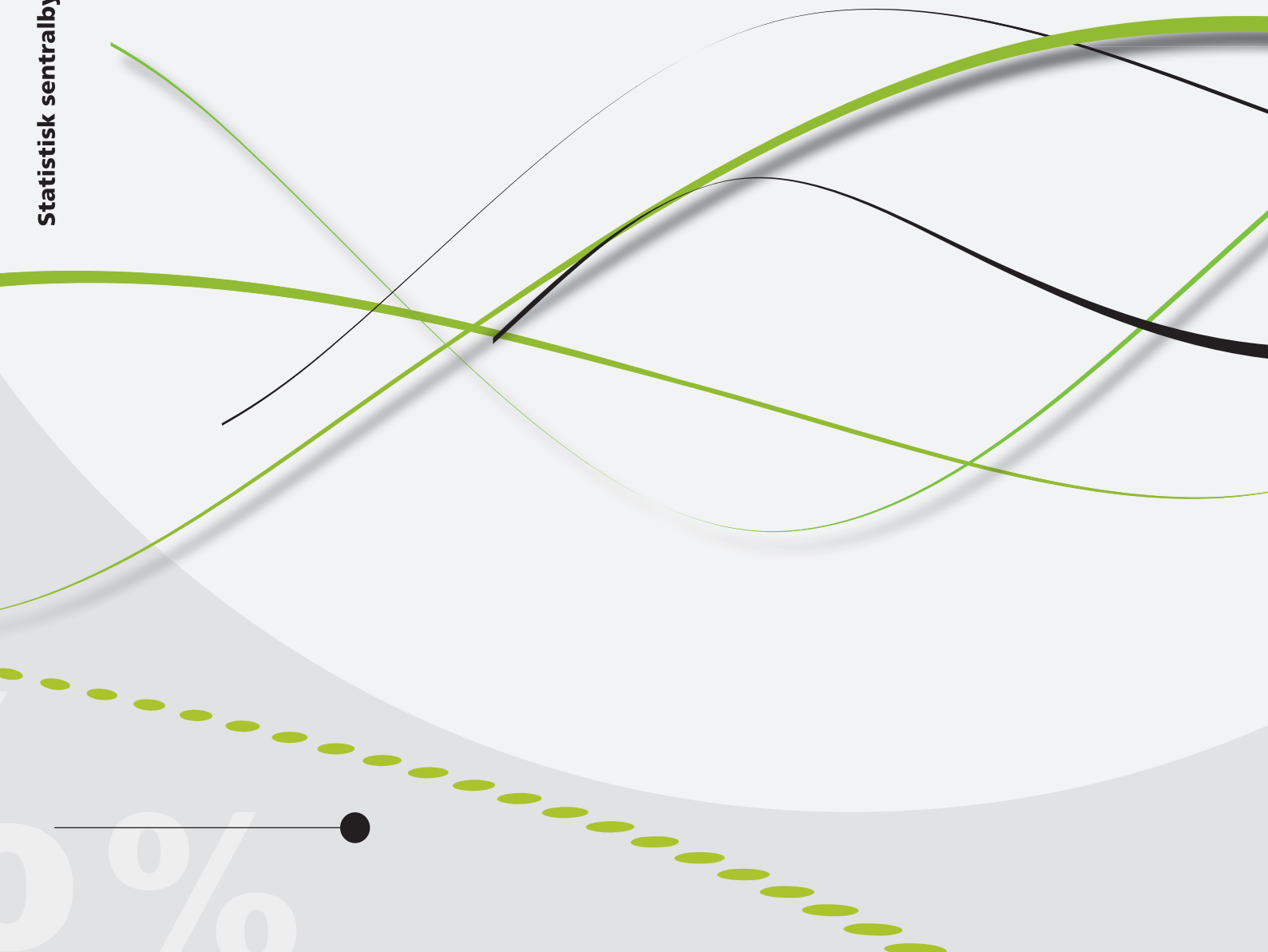

*Henning Holgersen, Rachel Ekren
og Kjartan Steffensen*

Læreres kompetanse i videregående skole

En registerbasert forstudie

*Henning Holgersen, Rachel Ekren
og Kjartan Steffensen*

Læreres kompetanse i videregående skole
En registerbasert forstudie

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.

Publisert 16. august 2017

ISBN 978-82-537-9588-1 (trykt)
ISBN 978-82-537-9589-8 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimaltegn	,

Forord

Rapporten «Læreres kompetanse i videregående skole» presenterer deskriptiv statistikk om den formelle utdanningen til lærere i videregående opplæring. Rapporten bruker eksisterende registerinformasjon om sysselsetting og utdanning, og er en forstudie til en spørreundersøkelse som gjennomføres høsten 2017. Spørreundersøkelsen vil bli oppsummert i en egen rapport, som publiseres i 2018.

Arbeidet utføres av Statistisk Sentralbyrå på oppdrag og med finansiering fra Kunnskapsdepartementet.

Statistisk sentralbyrå, 30. juni 2017

Torstein Bye

Sammendrag

I løpet av de siste årene har det blitt innført nye krav til læreres utdanning og kompetanse. Informasjon om utdanningen til de som i dag arbeider som lærere er svært relevant i en slik sammenheng, og denne rapporten kombinerer data fra norsk utdanningsdatabase med sysselsettingsdata for å beskrive utdanningen til lærere i videregående skoler, skoleåret 2016-2017.

Rapporten vil bli fulgt opp av en større spørreundersøkelse blant lærere på videregående skoler, som vil fokusere på spesifikk fagkompetanse i undervisningsfagene. Resultatene fra spørreundersøkelsen vil bli sammenfattet i en rapport som publiseres i 2018.

En beskrivelse av populasjonen

Rapporten gir først en beskrivelse av hvem som underviser i den videregående skolen. Læreryrket er kvinnedominert også innenfor videregående opplæring, men blant de eldre aldersgruppene samt på rene yrkesfaglige skoler er menn i flertall. Det er ingen store forskjeller i kjønnsbalansen mellom fylker.

Aldersfordelingen viser at mer enn fire av ti lærere er 50 år eller eldre, og snittalderen er nær 47 år. Oslo har de yngste lærerne i landet sammenlignet med andre fylker, med en snittalder på 43,6 år.

Knapt 7 prosent av lærerne i videregående er timelønnet. Nær 1 av 3 lærere har en deltidsstilling. Ikke uventet er det et høyere innslag av timebasert avlønning blant deltidsansatte enn blant heltidsansatte, men også det store flertallet av deltidsansatte er fastlønnet.

Høyere utdanning blant lærerne

De fleste som arbeider som lærere har høyere utdanning, men 6 prosent av lærerne har ikke fullført en utdanning på universitets- og høgskolnivå.

Gruppen av lærere uten høyere utdanning er dominert av menn, og har høyere andel timelønnede og deltidsansatte enn andre utdanningsgrupper. Andelen uten høyere utdanning holder seg derimot ganske stabil på tvers av aldersgrupper. I gruppen uten utdanning har nesten halvparten fag-/svennebrev, mot 16 prosent av lærere totalt. Av lærere uten høyere utdanning, men med fag-/svennebrev, er en stor andel i gang med pedagogisk utdanning.

Formell pedagogisk kompetanse

8 av 10 lærere har formell pedagogisk kompetanse. Blant de yngste lærerne er det en noe høyere andel som ikke har en fullført pedagogisk utdanning, men det er samtidig vanligere blant de yngre lærerne å ha en lang høyere utdanning, d.v.s. master-nivå eller tilsvarende. I privat eide skoler utgjør lærere med pedagogikk 72 prosent. Tilsvarende tall for offentlig eide skoler er 82 prosent.

NIFUs kartlegging av læreres kompetanse i videregående opplæring fra 2007 viste at det er relativt små forskjeller mellom ulike deler av landet når det gjelder formell pedagogisk kompetanse blant lærerne (NIFU 2007: 24). Sammenligninger mellom fylkene i våre analyser gir en tilsvarende konklusjon.

Mange av lærerne som mangler formell pedagogisk kompetanse var i gang med en pedagogisk utdanning høsten 2016. Dette gjaldt nær 25 prosent av lærerne uten fullført høyere utdanning og 18 prosent av de som har fullført høyere utdanning – men uten pedagogikk.

Typer av pedagogisk utdanning

Rapporten ser også nærmere på hvilken type pedagogisk utdanning lærerne med formell pedagogisk kompetanse har. Flertallet av lærerne i videregående har praktisk-pedagogisk utdanning (PPU). Blant de heltidsansatte med formell pedagogisk kompetanse er det en noe høyere andel som har PPU enn blant de deltidsansatte med formell pedagogisk kompetanse.

En lærer kan ha flere ulike typer av lærerutdanning som del av deres formell pedagogiske kompetanse. Tallene tyder på at det er mange lærere som kombinerer sin primære¹ pedagogiske utdanning med annen pedagogisk utdanning, inkludert videreutdanning for lærere.

Fagfelt

Over halvparten av de som arbeider som lærer og har høyere utdanning, har lærerutdanning som høyeste fullførte utdanning. De resterende lærerne har primært humanistiske fag som høyeste fullførte utdanning, men også naturvitenskaplige fag, håndverksfag og tekniske fag er forholdsvis vanlig, med drøyt 10 prosent.

Rapporten ser også nærmere på ulike fagfelt innenfor fag- og yrkesfaglærerutdanning. Fordelt på fagfelt varierer kjønnsfordelingen forholdsvis mye innenfor disse utdanningene. Nesten 94 prosent av fag- og yrkesfaglærerutdannede innenfor helse-, sosial- og idrettsfag er kvinner, mens 44 prosent av fag- og yrkesfaglærerutdannede innen naturvitenskaplige fag, håndverksfag og tekniske fag er kvinner.

¹ I tilfeller med flere utdanninger defineres den primære ut i fra følgende prioritering: 1. PPU, 2. Allmennlærer, 3. Fag- og yrkesfaglærer, 4. Førskole, 5. Annen pedagogisk utdanning, inkludert videreutdanning for lærere, 6. spesialpedagogikk

Abstract

This report utilizes register-based information to describe the teaching staff in terms of formal education, gender, age, type of school, geography and terms of employment.

Following up on this report, Statistics Norway will carry out a survey of teachers in upper secondary education, to assess the educational and technical competence of teachers. This survey is scheduled to take place during the fall of 2017, culminating in a report to be published in 2018.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	6
1. Innledning	8
2. Datagrunnlag og definisjoner	9
3. Populasjonsbeskrivelse	10
3.1. Kjønnfordeling	11
3.2. Aldersfordeling	11
3.3. Eierforhold	12
3.4. Ansettelsesforhold	12
3.5. Geografi	13
4. Et overblikk over lærernes kompetanse	14
4.1. Kjønnfordeling	14
4.2. Aldersfordeling	15
4.3. Eierforhold	16
4.4. Ansettelsesforhold	17
4.5. Geografi	18
4.6. Igangværende utdanning	19
5. Typer pedagogisk utdanning	20
5.1. Kjønnfordeling	20
5.2. Aldersfordeling	21
5.3. Eierforhold	21
5.4. Ansettelsesforhold	22
5.5. Personer med flere lærerutdanninger	22
5.6. Fagfelt	23
5.7. Fag- og yrkesfaglærerutdanning	23
5.8. PPU	24
6. Fag- og svennebrev	24
6.1. Utdanningsnivå	24
6.2. Kjønnfordeling	24
6.3. Aldersfordeling	25
6.4. Igangværende utdanning	26
Referanser	27
Vedlegg A: Figurgrunnlag	28
Vedlegg B: Stillingstitler	30
Figurregister	31
Tabellregister	31

1. Innledning

Det er gått 10 år siden sist en kartlegging av pedagogisk og faglig kompetanse til lærere i videregående skole ble foretatt i Norge (NIFU Rapport 29/2007). Over denne perioden har det vært innført endringer i kompetansekravene til undervisning, som beskrevet i opplæringsloven § 10-2, og nye nasjonale strategier har blitt utarbeidet som understreker viktigheten av læreres kompetanse, eksempelvis «Lærerløftet – På lag for kunnskapskolen» og «Kompetanse for kvalitet - Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere frem mot 2025». I sistnevnte strategi vises det til at det ikke er gjennomført nye kartlegginger etter NIFUs rapport fra 2007 og nyere data etterspørres.

Statistisk sentralbyrå vil i løpet av høsten 2017, på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet, gjennomføre en større undersøkelse for å kartlegge pedagogisk og faglig kompetanse til lærere i offentlige og private videregående skoler.

Som en forstudie til høstens kartlegging har Statistisk sentralbyrå benyttet eksisterende registerdata for å gi et overblikk over den formelle kompetansen til undervisningspersonell i videregående skole i skoleåret 2016-2017. Arbeidsmarkedsdata fra A-ordningen er kombinert med data fra Norsk utdanningsdatabase (NUDB). Resultatene fra forstudien presenteres i denne rapporten.

Opplæringsloven med forskrift inneholder to typer kompetansekrav for undervisningspersonell. Kompetansekrav for å kunne bli tilsatt i undervisningsstilling og krav om at lærerne må ha relevant kompetanse i fagene de skal undervise i.

Eksisterende registerdata gjør det ikke mulig å identifisere hvilke fag eller utdanningsprogram en lærer underviser i. Spørsmålet om lærerne har relevant kompetanse i fagene de underviser i vil derfor først kunne besvares i høstens kartlegging der en spørreundersøkelse blant lærerne vil bli benyttet. Registerdata kan imidlertid gi oss et nyttig overblikk over nivå og fagfelt på lærernes høyeste fullførte utdanning, samt deres formelle pedagogiske utdanning.

Dagens tilsetningskrav i videregående skole sier at den som ansettes må ha en av disse utdanningene:

Studieforberedende utdanningsprogram

- universitets- og høyskoleutdanning og PPU (240 studiepoeng)
- faglærerutdanning

Yrkesfaglige utdanningsprogram

- yrkesfaglærerutdanning
- universitets- og høyskoleutdanning og PPU (180 studiepoeng)
- faglærerutdanning
- fagbrev og PPU-Y

Dagens krav til kompetanse i fag lærerne underviser i:

Alle fag bortsett fra prosjekt til fordypning og yrkesfaglærere

- 60 studiepoeng som er relevante for faget.

Yrkesfaglærere

- Minst ett av de to årene med yrkesteoretisk utdanning utover videregående skole, må være relevant for å undervise i faget.

Rapporten gir i kapittel 2 en kort omtale av datagrunnlag og sentrale definisjoner. Deretter, i kapittel 3, presenteres statistikk som beskriver lærerpopulasjonen med tanke på kjønn, alder, privat/offentlig, heltid/deltid, timelønnet/fastlønnet og fylke. Kapittel 4 gir et overblikk over lærernes utdanningsnivå og hvorvidt de har formell

pedagogisk utdanning eller ikke, mens kapittel 5 ser nærmere på hvilken type pedagogisk utdanning lærerne har. I kapittel 6 ser vi nærmere på hvordan lærernes høyeste utdanning fordeler seg etter fagfelt. Avslutningsvis ser vi i kapittel 7 nærmere på hvor mange lærere som har fagbrev. De ulike kapitlene inneholder flere figurer og tabeller, og ytterligere tabeller er også samlet i vedlegg til rapporten.

Omtalen av ulike funn er i denne forstudien holdt nokså kort, ettersom en mer omfattende analyse av lærernes kompetanse vil følge i hovedrapporten basert på høstens spørreundersøkelse.

2. Datagrunnlag og definisjoner

Populasjonen for denne rapporten er lærere ansatt i videregående skoler per desember 2016.

Med videregående skoler menes virksomheter med hovednæring 85.310 «Videregående opplæring innen allmennfaglige studieretninger» eller 85.320 «Videregående opplæring innen tekniske og andre yrkesfaglige studieretninger»². Denne gruppen er videre avgrenset ved å holde utenfor skoler som per 1.10.2016 ikke hadde elever som var i gang med videregående opplæring.

Enkelte skoler er kombinerte videregående- og grunnskoler. Disse kan ha en annen hovednæring enn videregående opplæring, og det er vanskelig å vite om de ansatte underviser på grunnskolen eller videregående skole. Skoler som har grunnskole som hovednæring er holdt utenfor populasjonen.

Begrepet *ansatt* brukes her som synonym for *sysselsatt*, et begrep fra den registerbaserte sysselsettingsstatistikken. I korthet betyr sysselsetting å ha utført betalt arbeid med en varighet på minst én time i løpet av en «representativ uke», som defineres som midtuken i måneden. I vårt tilfelle betyr dette at vi ser på lærere som arbeidet eller normalt ville ha arbeidet i løpet av uken som startet mandag 12. desember 2016.

Lærere er definert som ansatte hvor yrkestittelen tilsier at personen underviser. Denne definisjonen er uavhengig av utdanning, og de som her blir definert som lærere har dermed ikke nødvendigvis lærerutdanning. Informasjon om yrkestittel kommer fra stillingskoden som arbeidsgiver rapporterer i A-meldingen. Rapporteringen av yrkeskoder er generelt god, men noe feilrapportering vil alltid skje. Med andre ord vil noen få av de som her defineres som lærere ikke selv regne seg som lærer, og omvendt – ikke alle som regner seg som lærere vil identifiseres som lærere i denne rapporten.

Rapporteringen av yrkeskode følger ISCO98-standarden, en 4-sifret tallkode. Yrkeskoder som starter med 23 eller 33 blir definert som lærere, med unntak av kode 2352, som er inspektører o.l. Dette er den samme definisjonen som brukes i KOSTRA. En oversikt over vanlige yrkeskoder som inngår i lærerdefinisjonen, samt noen som ikke inngår, finnes som vedleggstabell.

Personer med flere arbeidsforhold er håndtert særskilt. For personer med arbeidsforhold i ulike videregående skoler blir kun det største arbeidsforholdet (regnet i stillingsprosent) tatt med. Dersom en arbeidsgiver rapporterer flere arbeidsforhold på samme person i samme virksomhet, blir disse arbeidsforholdene aggregert. Stillingsprosenten summeres, og yrkeskoden tilhørende det største

² Referanse i næringsstandarden til studieretninger tilsvarer dagens skille mellom studieforbereidende og yrkesfaglige utdanningsprogram

arbeidsforholdet velges. Tilfeller med flere arbeidsforhold utgjør en svært liten andel av populasjonen, og har i praksis liten innvirkning på resultatene.

I likhet med definisjonen av lærer er også definisjonen av *lærerutdanning* hentet fra KOSTRA. I korthet omfatter denne definisjonen høyere utdanninger innen fagfeltet «Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk». Lærerutdanning brukes ofte synonymt med begrepet *pedagogisk utdanning*.

Siden det er mulig å ha flere lærerutdanninger, må ofte én av de velges for å kunne gi en forståelig beskrivelse. Denne valgte utdanningen refereres til som *prioritert lærerutdanning*, og definisjonen er hentet fra KOSTRA. Ytterligere informasjon og diskusjon om dette begrepet finnes i starten av kapittel 5 og 6.

Høyeste fullførte utdanning brukes som et eget kjennetegn ved siden av lærerutdanning, og angir NUS-koden for den høyeste utdanningen vedkommende har fullført. F.eks. vil en person som fullfører en bachelorgrad etterfulgt av en mastergrad, ha bachelorgraden som høyeste fullførte utdanning frem til mastergraden blir fullført. Om personen deretter tar en ny bachelorgrad, vil mastergraden forbli den høyeste fullførte utdanningen.

3. Populasjonsbeskrivelse

I desember 2016 var det i Norge rundt 45 700 ansatte i virksomheter med næringskode for videregående opplæring. Av disse var 43 100 ansatt ved skoler som hadde elever som var i gang med videregående opplæring per 1.10. 2016.

Lærere, som er gruppen av ansatte vi i denne rapporten er interessert i, utgjorde 27 248 - eller 63 prosent av de ansatte på disse skolene.

I populasjonen er det 15 skoler, med totalt 1 710 lærere, som er kombinerte videregående- og fagskoler. Det er for disse skolene ikke mulig å skille fagskoledelen fra den videregående opplæringen.

Tabell 3.1. Antall skoler og lærere, etter opplæringstilbud

Skoletype	Antall skoler	Antall lærere
Skoler med begge typer utdanningsprogram	300	23 768
Skoler med kun studieforberedende utdanningsprogram	73	2 854
Skoler med kun yrkesfaglige utdanningsprogram	26	626
Totalt	399	27 248

Tre av fire videregående skoler har elever registrert både på yrkesfaglige og studieforberedende utdanningsprogram, men balansen mellom antall elever på yrkesfag og antall elever på studieforberedende innenfor disse skolene vil variere. Det store flertallet av lærerne - 87 prosent - er ansatt ved slike skoler. Det er viktig å huske at også ved rene yrkesfagsskoler vil det være lærere som ikke underviser i yrkesfag, men i fellesfag som for eksempel matematikk, norsk og engelsk.

3.1. Kjønnsfordeling

Tabell 3.2. Antall lærere, etter kjønn og skoletype

Skoletype	Menn	Kvinner	Total	Kvinneandel
Skoler med studieforbereende utdanningsprogram	1 276	1 578	2 854	55,3 %
Skoler med yrkesfaglige utdanningsprogram	364	262	626	41,9 %
Skoler med begge typer utdanningsprogram	10 947	12 821	23 768	53,9 %
Total	12 587	14 661	27 248	53,8 %

Det er en forholdsvis knapp overvekt av kvinnelige lærere i videregående opplæring. Til sammenligning var det 66 prosent kvinner innen undervisning generelt, per 4. kvartal 2016. På det lille mindretallet av skoler som kun har elever på yrkesfaglige utdanningsprogram er det en overvekt av mannlige ansatte.

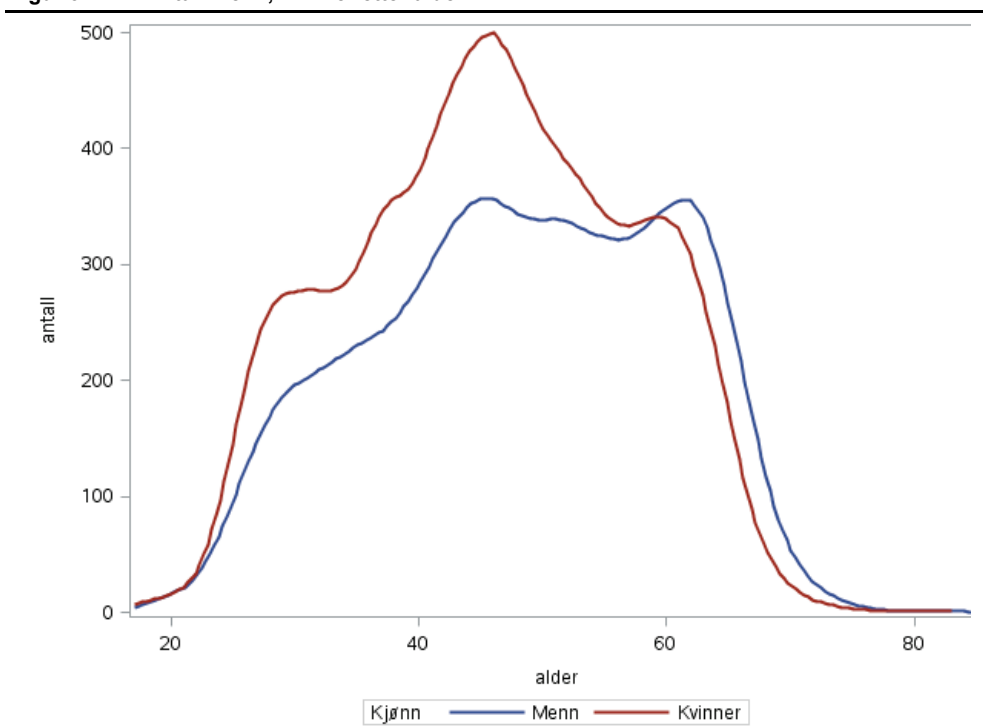
3.2. Aldersfordeling

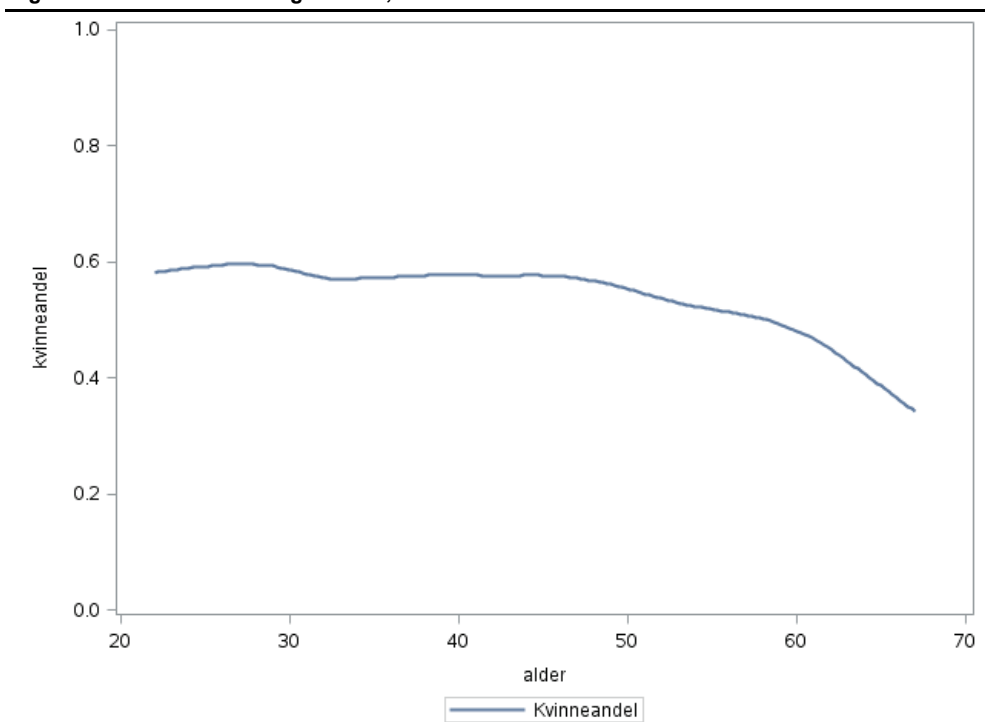
Tabell 3.3. Antall lærere, etter kjønn og alder

Alder	Menn	Kvinner	Total	Kvinneandel
Under 40	3 192	4 475	7 667	58,4 %
40 - 49	3 377	4 560	7 937	57,5 %
50 - 59	3 280	3 597	6 877	52,3 %
60+	2 738	2 029	4 767	42,6 %
Total	12 587	14 661	27 248	53,8 %

I aldersfordelingen av lærere i videregående opplæring er det en viss skjevhet i retning av mange forholdsvis gamle lærere. Nær 43 prosent er 50 år eller eldre. Mer enn 17 prosent er over 60 år. Kvinneandelen er høyest for de yngre aldersgruppene, mens det er et flertall av menn blant de eldste lærerne. Andelsforskjellen er aldri dramatisk, men den er systematisk og kommer godt frem i figurene under.

Figur 3.1. Antall menn, kvinner etter alder

Figur 3.2. Andel kvinnelige lærere, etter alder

3.3. Eierforhold

De aller fleste skolene er offentlige og mer enn 9 av 10 lærere jobber ved en offentlig skole. De offentlige skolene er for det meste fylkeskommunale, men det finnes også enkelte kommunale og statlige videregående skoler. Vi velger videre i rapporten å ikke skille mellom de ulike typene offentlige eiere, men se på forskjellen mellom private og offentlige skoler.

Tabell 3.4. Lærere, etter skolens eierforhold

Eierforhold	Antall	Prosent
Fylke, kommune eller stat	25 353	93
Privat	1 895	7

3.4. Ansettelsesforhold

Vi ser i denne rapporten på kompetanseforskjeller mellom fastlønnede og timelønnede lærere, ikke fordi avlønningstypen i seg selv er viktig, men fordi denne dimensjonen indikerer noe om hvilken type arbeidsforhold lærerne har. Ringevikarer og andre typer midlertidig ansatte har stor sannsynlighet for å være timelønnet, mens fast ansatte normalt vil ha fastlønn. Knappt 7 prosent av lærerne i videregående er timelønnet, og det er ingen nevneverdige kjønnsforskjeller med tanke på avlønningstype.

Tabell 3.5. Lærere (prosent), etter avlønningstype og kjønn

Avlønningstype	Menn	Kvinner	Totalt
Fastlønn	93,4	93,2	93,3
Timelønnet	6,6	6,8	6,7
Total	100,0	100,0	100,0

Kategoriseringen av arbeidsforhold som heltid eller deltid er hentet fra sysselsettingsstatistikken, som definerer heltid som å ha en stillingsprosent lik 100. Denne kategoriseringen sier ikke noe definitivt om avtalt arbeidstid per uke, men er til gjengjeld robust mot variasjoner i arbeidstidsordninger og stemmer bedre med den folkelige definisjonen av heltid.

Tabell 3.6. Lærere (prosent), etter avlønningstype og arbeidstid

Avlønningstype	Deltid	Heltid	Total
Fastlønnnet	22,8	70,5	93,3
Timelønnnet	6,3	0,5	6,7
Total	29,1	70,9	100,0

Knappt 30 prosent av lærerne har en deltidstilling. Ikke uventet er det et høyere innslag av timebasert avlønning blant deltidsansatte enn blant heltidsansatte, men også det store flertallet av deltidsansatte er fastlønnnet.

Tabell 3.7. Lærere (prosent), etter kjønn og arbeidstid

Kjønn	Deltid	Heltid	Total
Menn	11,7	34,5	46,2
Kvinner	17,4	36,4	53,8
Total	29,1	70,9	100,0

Deltid er noe vanligere blant kvinnelige ansatte.

3.5. Geografi

Tabell 3.8. Antall lærere, andel kvinner og snittalder for lærere etter fylke

Fylke	Antall	Kvinneandel	Snittalder
01 Østfold	1 507	55,3 %	47,7
02 Akershus	3 130	56,7 %	46,5
03 Oslo	2 495	55,2 %	43,6
04 Hedmark	1 073	52,6 %	48,0
05 Oppland	964	53,3 %	47,4
06 Buskerud	1 357	53,6 %	48,0
07 Vestfold	1 093	57,3 %	48,8
08 Telemark	795	54,5 %	48,0
09 Aust-Agder	676	53,1 %	47,6
10 Vest-Agder	1 033	51,9 %	46,9
11 Rogaland	2 459	53,9 %	46,3
12 Hordaland	2 656	52,1 %	46,6
14 Sogn og Fjordane	692	51,4 %	48,1
15 Møre og Romsdal	1 444	51,3 %	47,4
16 Sør-Trøndelag	1 751	55,2 %	45,9
17 Nord-Trøndelag	968	53,3 %	47,7
18 Nordland	1 619	50,7 %	48,5
19 Troms Romsa	980	52,9 %	47,5
20 Finnmark Finnmarku	556	51,6 %	47,4
Totalt	27 248	53,8 %	46,9

Det er ikke veldig store forskjeller i kjønnsfordeling og aldersfordeling mellom fylkene. Oslo har den laveste snittalderen med 43,6 år, mens Vestfold har den høyeste med 48,8 – en differanse på drøyt fem år.

Kvinnene er i flertall blant lærerne i alle fylkene, og Vestfold har den høyeste kvinneandelen med 57,3 prosent.

4. Et overblikk over lærernes kompetanse

I dette kapittelet deles utdanning inn etter nivå (lengre høyere utdanning, kortere høyere utdanning, ingen høyere utdanning), og pedagogisk utdanning (ja/nei). Siden det ikke er mulig å ha pedagogisk utdanning uten å også ha høyere utdanning resulterer inndelingen i fem kategorier, som vist i tabellen under. Pedagogisk utdanning omfatter allmenn-, fag- og førskolelærerutdanninger, praktisk-pedagogisk utdanning og annen pedagogisk utdanning, bl.a. videreutdanning for lærere av et omfang som tilsvarer minst 60 studiepoeng.

Tabell 4.1. Lærere (antall og prosent), etter utdanningsgruppe

Utdanning	Antall	Prosent
Uten høyere utdanning	1 622	6,0
Kortere høyere utdanning uten pedagogikk	1 775	6,5
Kortere høyere utdanning med pedagogikk	13 903	51,0
Lengre høyere utdanning uten pedagogikk	1 669	6,1
Lengre høyere utdanning med pedagogikk	8 279	30,4

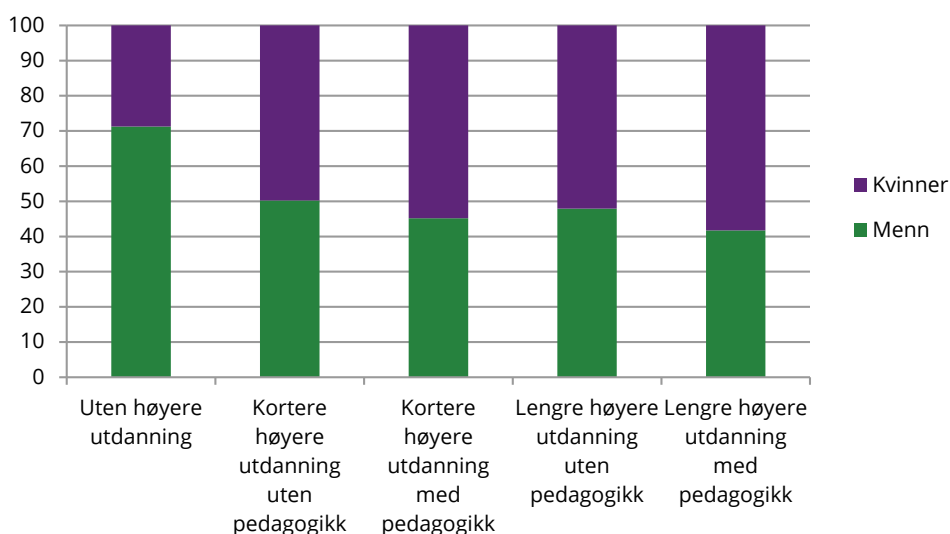
Over 90 prosent av lærerne i videregående skoler har fullført høyere utdanning³. 81 prosent av lærerne har formell pedagogisk utdanning. Av de knapt 26 000 lærerne med høyere utdanning har drøyt 22 000 utdanning med pedagogikk, altså omtrent 87 prosent.

4.1. Kjønnsfordeling

Mens det er 55 prosent kvinnelige lærere i videregående opplæring, er det bare 28 prosent kvinner i gruppen uten høyere utdanning. Alle andre utdanningsgrupper har en kvinneandel på over 50 prosent. Denne gruppen uten høyere utdanning utgjør knapt 6 prosent av lærerkollegiet. Gruppene med både høyere utdanning og pedagogikk har de høyeste andelene kvinner.

I NIFU sin kartlegging fra 2007 fant de at den formelle faglige kompetansen var lavere på de mer yrkesinnrettede fagene enn på øvrige fag, og på yrkesfagene var det også en overvekt av mannlige lærere. Lignende forhold bidrar også trolig til at mannlige lærere er overrepresentert i våre registerdata i gruppen lærere uten høyere utdanning og uten formell pedagogisk utdanning.

Figur 4.1. Lærere, kjønnsfordeling (prosent) etter utdanningsgruppe

³ Mangler i utdanningsinformasjon for enkelte innvandrere og personer som har tatt utdanning i utlandet gjør at dette tallet kan være noe høyere, men dette er nok av marginal betydning.

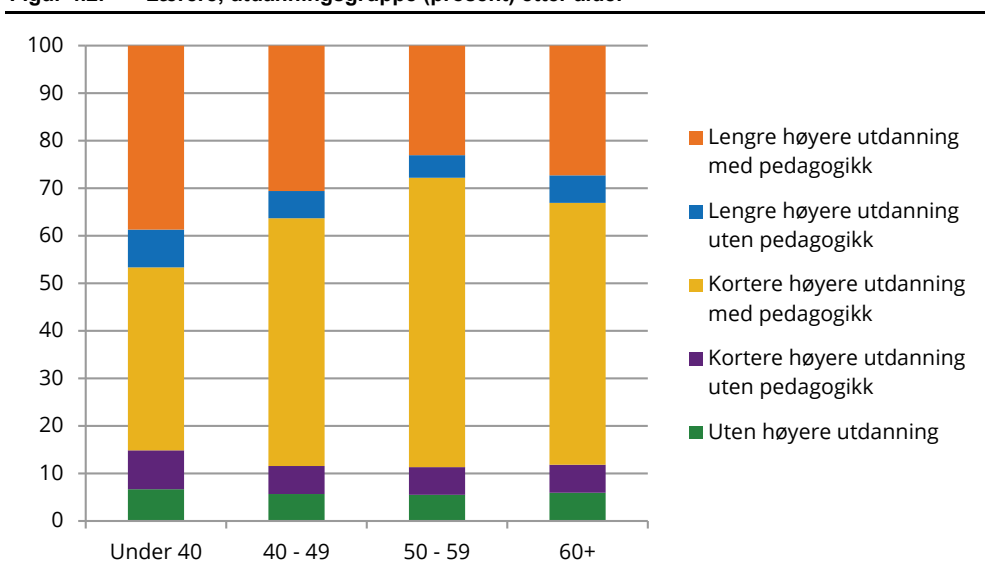
Tabell 4.2. Lærere (antall), etter kjønn og utdanningsgruppe

Utdanning	Menn	Kvinner	Total	Kvinneandel
Uten høyere utdanning	1 156	466	1 622	28,7%
Kortere høyere utdanning uten pedagogikk	892	883	1 775	49,7%
Kortere høyere utdanning med pedagogikk	6 285	7 618	13 903	54,8%
Lengre høyere utdanning uten pedagogikk	800	869	1 669	52,1%
Lengre høyere utdanning med pedagogikk	3 454	4 825	8 279	58,3%
Total	12 587	14 661	27 248	53,8%

4.2. Aldersfordeling

Andelen lærere uten høyere utdanning er forholdsvis stabil på tvers av aldersgrupper, og varierer fra 5,5 prosent i gruppen 50-59 år, til 6,7 prosent i gruppen under 40 år.

Figur 4.2. Lærere, utdanningsgruppe (prosent) etter alder

Blant de yngste lærerne er det en noe høyere andel som ikke har en fullført pedagogisk utdanning, men det er samtidig vanligere blant de yngre lærerne å ha en lang høyere utdanning, d.v.s. master-nivå eller tilsvarende.

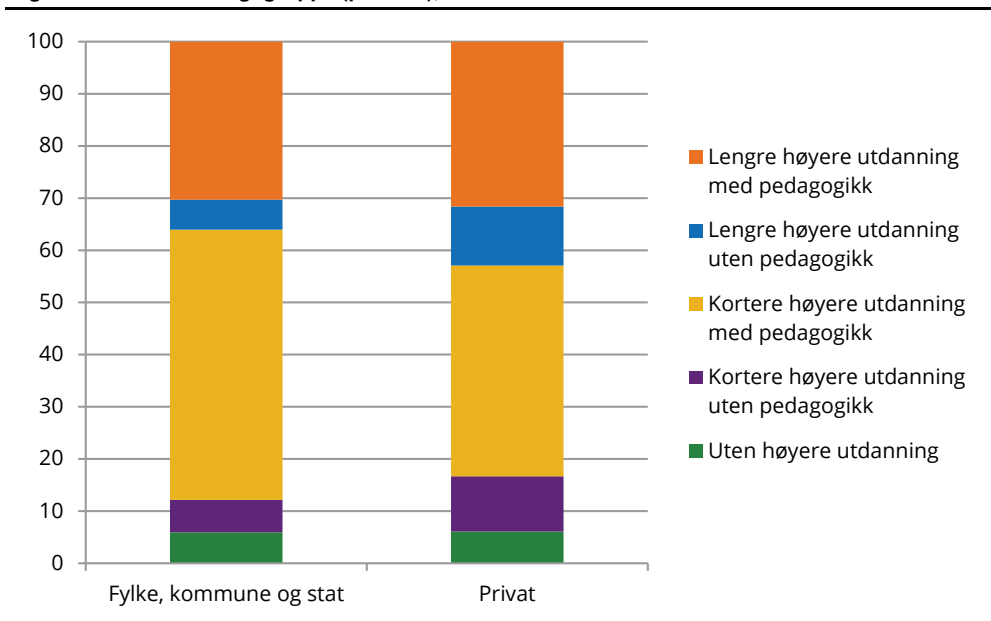
Tabell 4.3. Antall lærere, etter utdanningsgruppe og alder

Utdanning	Under 40	40-49	50-59	60+
Uten høyere utdanning	511	450	378	283
Kortere høyere utdanning uten pedagogikk	627	467	401	280
Kortere høyere utdanning med pedagogikk	2 952	4 138	4 186	2 627
Lengre høyere utdanning uten pedagogikk	611	454	328	276
Lengre høyere utdanning med pedagogikk	2 966	2 428	1 584	1 301
Total	7 667	7 937	6 877	4 767

4.3. Eierforhold

I privat eide skoler utgjør lærere med pedagogikk 1 365 av 1 895 personer, eller 72 prosent. Tilsvarende tall for offentlig eide skoler er 20 817 av 25 353, som tilsvarer 82 prosent.

Figur 4.3. Utdanningsgruppe (prosent), etter eierforhold

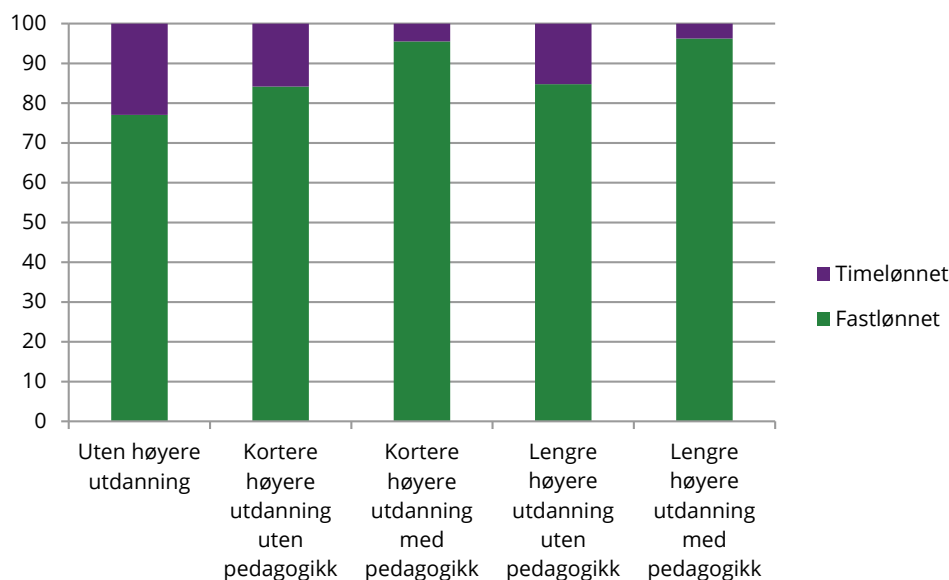
Tabell 4.4. Antall lærere, etter utdanningsgruppe og eierforhold

Utdanning	Fylke, kommune og stat	Privat	Total
Uten høyere utdanning	1 507	115	1 622
Kortere høyere utdanning uten pedagogikk	1 574	201	1 775
Kortere høyere utdanning med pedagogikk	13 137	766	13 903
Lengre høyere utdanning uten pedagogikk	1 455	214	1 669
Lengre høyere utdanning med pedagogikk	7 680	599	8 279
Total	25 353	1 895	27 248

4.4. Ansettelsesforhold

Blant lærerne som har høyere utdanning med pedagogikk er det under fire prosent som er timelønnet, mens tilsvarende andel er godt over 10 prosent blant lærere med høyere utdanning uten pedagogikk. Av lærerne som ikke har en fullført høyere utdanning er over 20 prosent timelønnet. Dette tyder på at undervisningspersonell som har en løsere tilknytning til skolen i snitt har noe lavere formell kompetanse enn andre lærere, og det vil derfor kunne være bekymringsfullt om innslaget av vikarbruk i den videregående skolen skulle øke.

Figur 4.4. Avlønningstype (prosent), etter utdanningsgruppe

Tabell 4.5. Lærere (antall), etter utdanningsgruppe og avlønningstype

Utdanning	Fastlønn	Timelønnet	Total
Uten høyere utdanning	1 250	372	1 622
Kortere høyere utdanning uten pedagogikk	1 494	281	1 775
Kortere høyere utdanning med pedagogikk	13 283	620	13 903
Lengre høyere utdanning uten pedagogikk	1 415	254	1 669
Lengre høyere utdanning med pedagogikk	7 970	309	8 279
Total	25 412	1 836	27 248

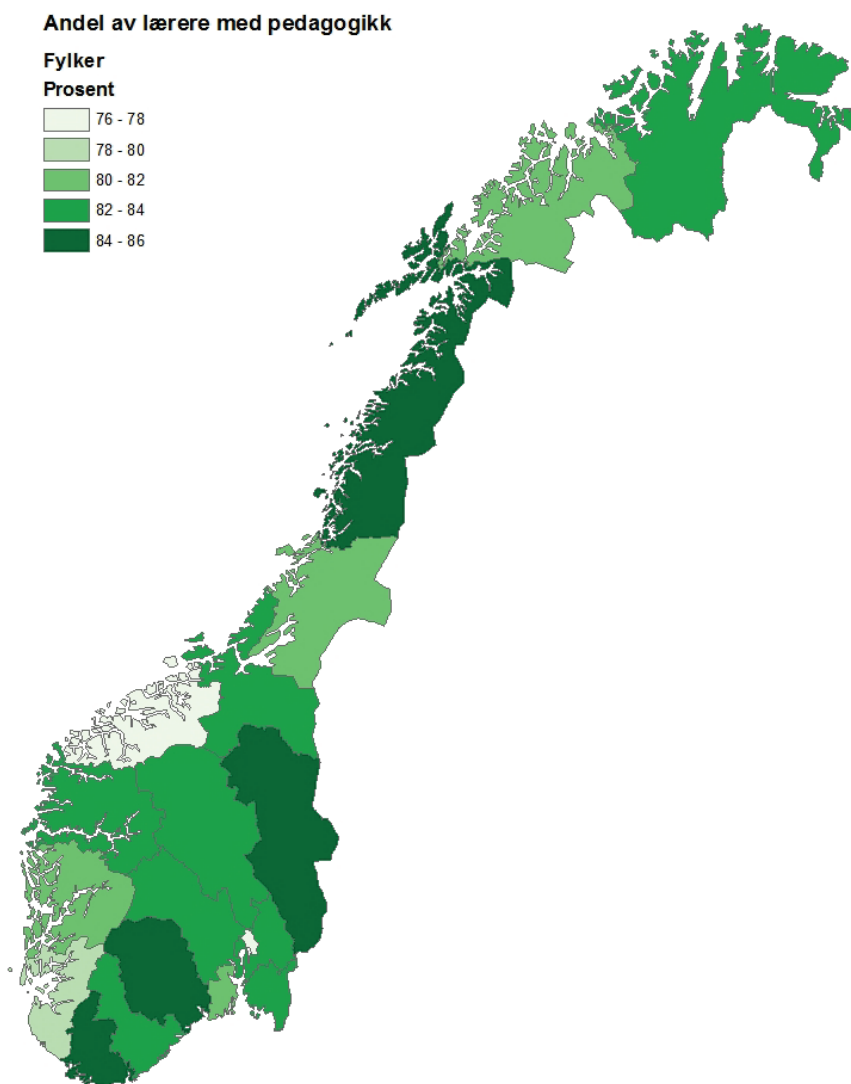
4.5. Geografi

Andel av lærerne som har formell pedagogisk utdanning varierer noe mellom landets fylker, fra 76 prosent i Møre og Romsdal til over 85 prosent i Nordland. Totalbildet harmonerer likevel med NIFUs konklusjon fra deres kartlegging i 2007 om at det er små forskjeller mellom ulike deler av landet når det gjelder formell pedagogisk kompetanse blant lærerne (NIFU 2007: 24).

Tabell 4.6. Lærere og andel med pedagogikk, etter fylke

Fylke	Antall lærere	Antall med pedagogikk	Andel med pedagogikk
01 Østfold	1 507	1 258	83,5 %
02 Akershus	3 130	2 589	82,7 %
03 Oslo	2 495	1 927	77,2 %
04 Hedmark	1 073	909	84,7 %
05 Oppland	964	799	82,9 %
06 Buskerud	1 357	1 134	83,6 %
07 Vestfold	1 093	893	81,7 %
08 Telemark	795	673	84,7 %
09 Aust-Agder	676	555	82,1 %
10 Vest-Agder	1 033	876	84,8 %
11 Rogaland	2 459	1 962	79,8 %
12 Hordaland	2 656	2 147	80,8 %
14 Sogn og Fjordane	692	580	83,8 %
15 Møre og Romsdal	1 444	1 102	76,3 %
16 Sør-Trøndelag	1 751	1 469	83,9 %
17 Nord-Trøndelag	968	791	81,7 %
18 Nordland	1 619	1 378	85,1 %
19 Troms Romsa	980	803	81,9 %
20 Finnmark Finnmarku	556	464	83,5 %
Totalt	27 248	22 309	81,9 %

Figur 4.5. Andel av lærere med pedagogisk utdanning, etter fylke

4.6. Igangværende utdanning

Tabell 4.7. Antall lærere, etter utdanningsgruppe og igangværende utdanning

Fullført utdanning	Annen utdanning		Pedagogikk	Total
	Ingen	utdanning		
Uten høyere utdanning	1 135	87	400	1 622
Kortere høyere utdanning uten pedagogikk	1 210	233	332	1 775
Kortere høyere utdanning med pedagogikk	11 733	988	1 182	13 903
Lengre høyere utdanning uten pedagogikk	1 272	98	299	1 669
Lengre høyere utdanning med pedagogikk	7 436	611	232	8 279
Total	22 786	2 017	2 445	27 248

Tidligere i kapittel 4 viste vi til at 6 prosent av lærerne mangler høyere utdanning. Omtrent en fjerdedel av de uten fullført høyere utdanning er imidlertid i gang med en pedagogisk høyere utdanning. Likeledes er det en stor andel, 18 prosent, av de som har fullført høyere utdanning - men uten pedagogikk - som er i gang med pedagogisk utdanning. Også blant de som har pedagogisk utdanning er det en andel som tar ytterligere pedagogisk utdanning. I tillegg er det over 8 prosent av de som har fullført en kortere høyere utdanning med pedagogikk, som er i gang med videre pedagogisk utdanning.

Totalt er over 16 prosent av lærerne i gang med en utdanning av noe slag, noe som bekrefter funn fra tidligere studier av livslang læring som viser at lærere har høy deltagelse i videreutdanning sammenlignet med de fleste andre yrkesgrupper.

5. Typer pedagogisk utdanning

Pedagogisk utdanning slik dette brukes i KOSTRA omfatter allmenn-, fag- og førskolelærerutdanninger, praktisk-pedagogisk utdanning, spesialpedagogikk og annen pedagogisk utdanning, bl.a. videreutdanning for lærere. I tilrettelegging av KOSTRA-dataene grupperes integrert lektorutdanning sammen med faglærerutdanning, men vi skiller denne gruppen ut for seg i tabellene i dette kapittelet.

Det er mulig å ha flere utdanninger, og typen lærerutdanning blir i slike tilfeller bestemt av en fastsatt prioritering⁴.

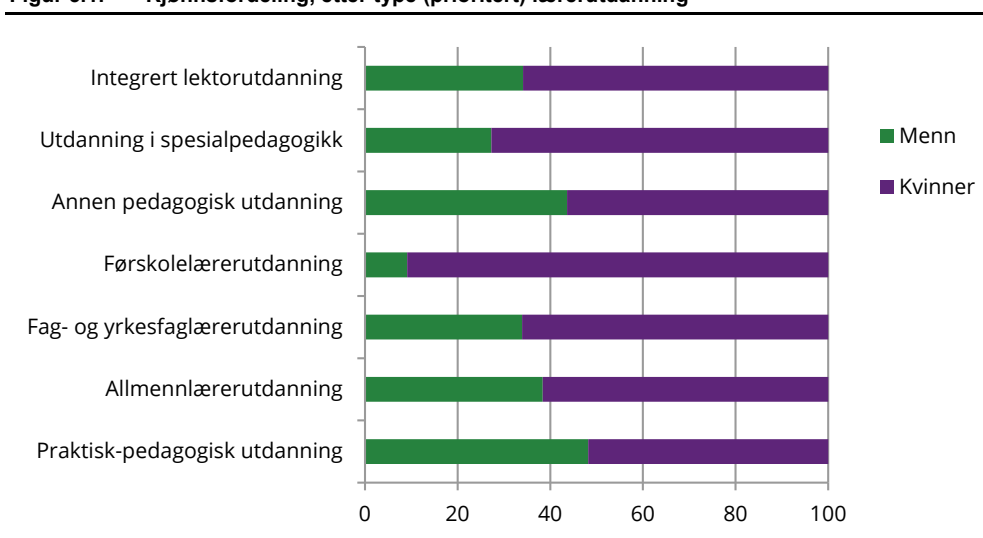
5.1. Kjønnsfordeling

For over halvparten av lærerne blir PPU deres «prioriterte lærerutdanning» når vi kategoriserer på denne måten. Blant disse vel 14000 lærerne er det en nokså jevn kjønnsbalanse. Innenfor hver av de andre gruppene av lærerutdanninger er kvinner i tydelig overvekt.

Tabell 5.1. Antall lærere, etter type (prioritert) lærerutdanning og kjønn

Prioritert type lærerutdanning	Menn	Kvinner	Total
Ikke lærerutdanning	2 766	2 173	4 939
Praktisk-pedagogisk utdanning	6 771	7 276	14 047
Allmennlærerutdanning	790	1 269	2 059
Fag- og yrkesfaglærerutdanning	830	1 618	2 448
Førskolelærerutdanning	34	339	373
Annen pedagogisk utdanning	1 122	1 450	2 572
Utdanning i spesialpedagogikk	9	24	33
Integrert lektorutdanning	265	512	777
Total	12 587	14 661	27 248

Figur 5.1. Kjønnsfordeling, etter type (prioritert) lærerutdanning

⁴ I tilfeller med flere utdanninger prioriteres disse slik: 1. PPU, 2. Allmennlærer, 3. Fag- og yrkesfaglærer, 4. Førskole, 5. Annen, 6. spesialpedagogikk

5.2. Aldersfordeling

I og med at de integrerte lektorutdanningene er relativt nye programmer er det naturlig at lærere med denne typen pedagogisk utdanning som tellende lærerutdanning primært er under 40 år. Flertallet av lærerne over 40 år har PPU som tellende lærerutdanning, mens tilsvarende andel er 45 prosent for lærerne under 40 år. Innen alle aldersgrupper er det rundt 10 prosent som har annen pedagogisk utdanning som tellende lærerutdanning.

Tabell 5.2. Antall lærere, etter type (prioritert) lærerutdanning og alder

Prioritert type lærerutdanning	Under 40	40 - 49	50 - 59	60+	Total
Ikke lærerutdanning	1 693	1 334	1 077	835	4 939
Praktisk-pedagogisk utdanning	3 474	4 273	3 740	2 560	14 047
Allmennlærerutdanning	461	592	525	481	2 059
Fag- og yrkesfaglærerutdanning	489	859	733	367	2 448
Førskolelærerutdanning	31	125	150	67	373
Annen pedagogisk utdanning	772	739	626	435	2 572
Utdanning i spesialpedagogikk	3	4	13	13	33
Integrert lektorutdanning	744	11	13	9	777
Total	7 667	7 937	6 877	4 767	27 248

5.3. Eierforhold

Som beskrevet i kapittel 4.3. er det en høyere andel lærere uten lærerutdanning i private enn i offentlige videregående skoler. Blant de som har lærerutdanning, er fordelingen etter prioritert type lærerutdanning ganske lik mellom offentlige og private skoler.

Den største forskjellen er at en høyere andel av lærere i private skoler har allmennlærerutdanning, noe kan ha sammenheng med at enkelte private skoler er kombinerte videregående- og grunnskoler som vi ikke har mulighet for å skille fra hverandre.

Tabell 5.3. Lærere med lærerutdanning (prosent), etter type (prioritert) lærerutdanning og eierforhold

Prioritert type lærerutdanning	Offentlig	Privat
Praktisk-pedagogisk utdanning	63,0	62,9
Allmennlærerutdanning	9,0	12,9
Fag- og yrkesfaglærerutdanning	11,3	5,6
Førskolelærerutdanning	:	:
Annen pedagogisk utdanning	11,5	11,6
Utdanning i spesialpedagogikk	:	:
Integrert lektorutdanning	3,3	6,0

Tabell 5.4. Lærere med lærerutdanning (antall), etter type (prioritert) lærerutdanning og eierforhold

Prioritert type lærerutdanning	Offentlig	Privat	Total
Praktisk-pedagogisk utdanning	13 186	861	14 047
Allmennlærerutdanning	1 882	177	2 059
Fag- og yrkesfaglærerutdanning	2 371	77	2 448
Førskolelærerutdanning	:	:	373
Annen pedagogisk utdanning	2 413	159	2 572
Utdanning i spesialpedagogikk	:	:	33
Integrert lektorutdanning	695	82	777
Total	20 939	1 370	22 309

5.4. Ansettelsesforhold

Som tidligere nevnt er det en høyere andel som mangler en formell pedagogisk kompetanse blant deltidsansatte enn blant heltidsansatte lærere. Ser vi bare på lærerne med lærerutdanning er det imidlertid ikke veldig stor forskjell i type utdanning mellom heltids- og deltidsansatte. Blant de heltidsansatte med lærerutdanning er det en noe høyere andel som har PPU og blant de deltidsansatte med lærerutdanninger er det en noe høyere andel som har annen pedagogisk utdanning som prioritert type lærerutdanning.

Tabell 5.5. Antall lærere, etter type (prioritert) lærerutdanning og arbeidstid

Prioritert type lærerutdanning	Deltid	Heltid	Total
Ikke lærerutdanning	2 474	2 465	4 939
Praktisk-pedagogisk utdanning	3 175	10 872	14 047
Allmennlærerutdanning	471	1 588	2 059
Fag- og yrkesfaglærerutdanning	646	1 802	2 448
Førskolelærerutdanning	98	275	373
Annen pedagogisk utdanning	871	1 701	2 572
Utdanning i spesialpedagogikk	9	24	33
Integrert lektorutdanning	177	600	777
Total	7 921	19 327	27 248

5.5. Personer med flere lærerutdanninger

En lærer kan ha flere lærerutdanninger, noe som gjør at de foregående tabellene etter prioritert type lærerutdanning ikke gir et komplett bilde av den formelle pedagogiske kompetansen til lærerne.

Prioriteringen av lærerutdanninger kommer fra KOSTRA-publiseringsene, og det er nyttig at denne prioriteringen beholdes for å få litt bedre sammenlignbarhet med KOSTRA. En prioritering av lærerutdanninger vil alltid være forenkling, men de fleste lærere har enten kun én lærerutdanning, eller «annen pedagogisk utdanning» i kombinasjon med lærerutdanningen. Forenklingen som gjøres er derfor relativt liten, men det er likevel verd å bruke litt tid på det mer komplekse bildet.

Vi ser derfor i dette delkapittelet litt nærmere på en tabell der vi har tillatt at en lærer telles flere ganger dersom de har tatt ulike typer lærerutdanning. Med andre ord viser nederste linje i Tabell 5.6 summen av alle lærerutdanninger, ikke summen av alle enkeltlærere. Tabellen forteller oss hvor mange som har deltatt i de ulike typene lærerutdanning.

Tabell 5.6. Antall lærerutdanninger, etter type lærerutdanning og kjønn

Type lærerutdanning	Menn	Kvinner	Totalt
Allmennlærerutdanning	807	1 293	2 100
Annen pedagogisk utdanning	6 817	9 416	16 233
Fag- og yrkesfaglærerutdanning	952	1 755	2 707
Førskolelærerutdanning	36	383	419
Praktisk-pedagogisk utdanning	6 771	7 276	14 047
Integrert lektorutdanning	289	591	880
Utdanning i spesialpedagogikk	135	345	480
Totalt	15 807	21 059	36 866

Selv om det er 22 309 lærere med lærerutdanning, har de til sammen 36 866 lærerutdanninger. Det er mange lærere - over 16 000 - som har annen pedagogisk utdanning. Denne gruppen inkluderer som nevnt videreutdanning for lærere, og det er naturlig at mange har denne type pedagogisk utdanning i kombinasjon med for eksempel PPU, allmennlærerutdanning eller faglærerutdanning.

Spesialpedagogikk kommer nesten ikke frem i andre tabeller ettersom det er siste gruppe i prioriteringsrekkefølgen vi har benyttet i Tabell 5.1 til Tabell 5.5. Tabell 5.6 viser imidlertid at det er 480 lærere som har formell kompetanse på dette feltet.

5.6. Fagfelt

Over halvparten av de som arbeider som lærer og har høyere utdanning, har lærerutdanning som høyeste fullførte utdanning. Nærmere om fagfeltet til denne gruppen beskrives i kapittel 6.1. De resterende lærerne har primært humanistiske fag som høyeste fullførte utdanning, men også naturvitenskaplige fag, håndverksfag og tekniske fag er forholdsvis vanlig, med drøyt 10 prosent.

Tabell 5.7. Antall lærere med høyere utdanning, etter fagfelt og pedagogisk utdanning

Fagfelt (2. siffer NUS2000)	Uten pedagogikk	Med pedagogikk	Total
Humanistiske og estetiske fag	1 326	4 113	5 439
Lærerutd. og utd. i pedagogikk	11	13 602	13 613
Samfunnsfag og juridiske fag	250	733	983
Økonomiske og administrative fag	231	413	644
Naturvitenskapl. fag, håndverksfag og tekniske fag	750	2 005	2 755
Helse-, sosial- og idrettsfag	559	849	1 408
Primærnæringsfag	57	204	261
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	36	17	53
Uoppgitt fagfelt	224	246	470
Total	3 444	22 182	25 626

5.7. Fag- og yrkesfaglærerutdanning

Fag- og yrkesfaglærerutdanningen inngår i gruppen for fagfelt «Lærerutdanning og utdanning i pedagogikk» i Tabell 6.1. For fag- og yrkesfaglærerutdanningene har vi imidlertid også mer detaljert informasjon som gjør det mulig å skille mellom ulike retninger innenfor denne utdanningen.

Tabell 5.8. Antall lærer med faglærerutdanning, etter fagfelt og kjønn

Fagfelt (4. siffer NUS2000)	Menn	Kvinner	Total	Kvinneandel
Humaniora og estetikk	492	972	1 464	66,4 %
Samfunnsfag og juridiske fag	25	35	60	58,3 %
Økonomi og administrasjon	125	186	311	59,8 %
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	356	280	636	44,0 %
Helse-, sosial- og idrettsfag	40	613	653	93,9 %
Andre fagfelt	57	44	101	43,6 %
Total	1 095	2 130	3 225	66,0 %

Som beskrevet i kapittel 5.1. er 66 prosent av lærere med fag- og yrkesfaglærerutdanning kvinner. Fordelt på fagfelt varierer kjønnsfordelingen forholdsvis mye. Nesten 94 prosent av fag- og yrkesfaglærerutdannede innenfor helse-, sosial- og idrettsfag er kvinner, mens 44 prosent av fag- og yrkesfaglærerutdannede innen naturvitenskaplige fag, håndverksfag og tekniske fag er kvinner. Også antallet faglærerutdannede varierer kraftig mellom fagfeltene, med under 100 innen samfunnsfag og juridiske fag, og over 1 600 innenfor humaniora og estetikk.

5.8. PPU

Det finnes to typer praktisk-pedagogisk utdanning, én som er tilrettelagt for personer med høyere teoretisk utdanning, en annen (PPU-Y) som er for personer med yrkesfaglig bakgrunn enten gjennom høyere yrkesfaglig utdanning eller gjennom fagbrev og yrkespraksis. Av de nesten 14 500 lærerne med PPU, har ca 35 prosent PPU-Y, for yrkesfaglærere.

Tabell 5.9. Antall lærere med PPU, etter type PPU og kjønn

Utdanningsretning	Menn	Kvinner	Total
Praktisk-pedagogisk utdanning for universitets- og høgskolekandidater	3 984	5 017	9 001
Praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfaglærere	2 787	2 259	5 046
Total	6 771	7 276	14 047

6. Fag- og svennebrev

I dette kapittelet ser vi nærmere på hvor mange av lærerne som har en yrkesfaglig kvalifikasjon fra videregående, d.v.s. fag- eller svennebrev. Vi bruker videre i kapittelet betegnelsen fagbrev til å dekke både fag- og svennebrev.

Selv om det i dag i seg selv ikke er en tilstrekkelig formell kompetanse for tilsetning i videregående skole, vil det for eksempel innenfor undervisning i yrkesfag være relevant om en lærer uten høyere utdanning har et relevant fagbrev eller ikke. Som nevnt har vi ikke mulighet til å skille ut yrkesfaglærere i våre registerdata, men vi gir nedenfor likevel en oversikt over forekomsten av fagbrev i den samlede lærermassen.

6.1. Utdanningsnivå

Andelen med fagbrev er høyest i gruppen uten høyere utdanning – nær 50 prosent, men vi ser at det også er mange lærere som har fagbrev kombinert med høyere utdanning.

Tabell 6.1. Antall lærere, etter utdanningsgruppe og fagbrev

Utdanning	Har ikke fagbrev	Har fagbrev	Andel med fagbrev
Uten høyere utdanning	833	789	48,6 %
Kortere høyere utdanning uten pedagogikk	1 623	152	8,6 %
Kortere høyere utdanning med pedagogikk	10 755	3 148	22,6 %
Lengre høyere utdanning uten pedagogikk	1643	26	1,6 %
Lengre høyere utdanning med pedagogikk	8 032	247	3,0 %
Total	22 886	4 362	16,0 %

6.2. Kjønnfordeling

Det er en høyere andel av de mannlige lærerne som har fagbrev, noe som også gjenspeiler kjønnfordeling mellom yrkesfag og studieforberedende/allmennfag blant elever i videregående opplæring over en lang rekke år.

Tabell 6.2. Antall lærere, etter fagbrev og kjønn

Fagbrev	Menn	Kvinner	Total
Har ikke fagbrev	9 427	13 459	22 886
Har fagbrev	3 160	1 202	4 362
Total	12 587	14 661	27 248

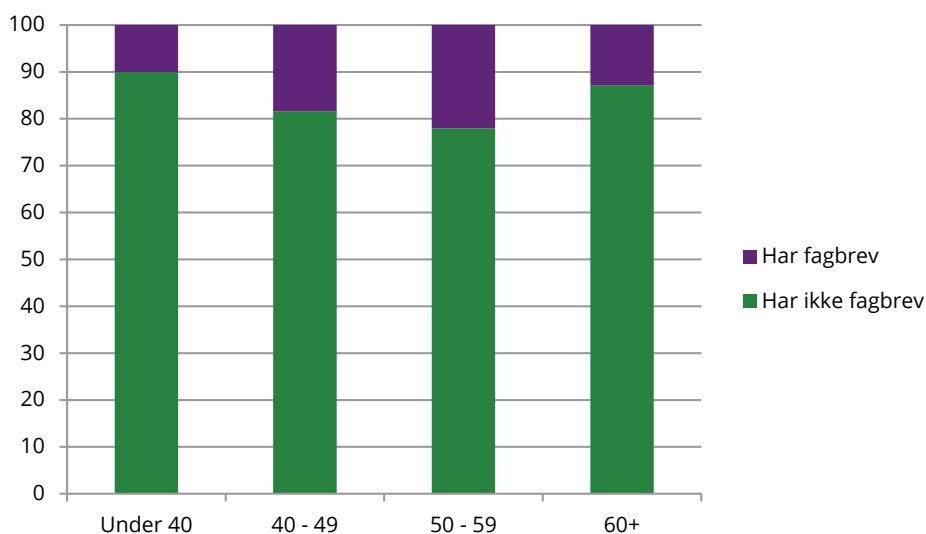
6.3. Aldersfordeling

Andelen lærere med fagbrev er størst i aldersgruppene 40-49 og 50-59 år, der rundt 20 prosent av lærerne har et fagbrev som en del av sin utdanningsbakgrunn.

Tabell 6.3. Antall lærere, etter alder og fagbrev

Alder	Har ikke fagbrev	Har fagbrev	Total
Under 40	6 896	771	7 667
40 – 49	6 475	1 462	7 937
50 - 59	5 360	1 517	6 877
60+	4 155	612	4 767
Total	22 886	4 362	27 248

Figur 6.1. Andel med fagbrev (prosent), etter alder

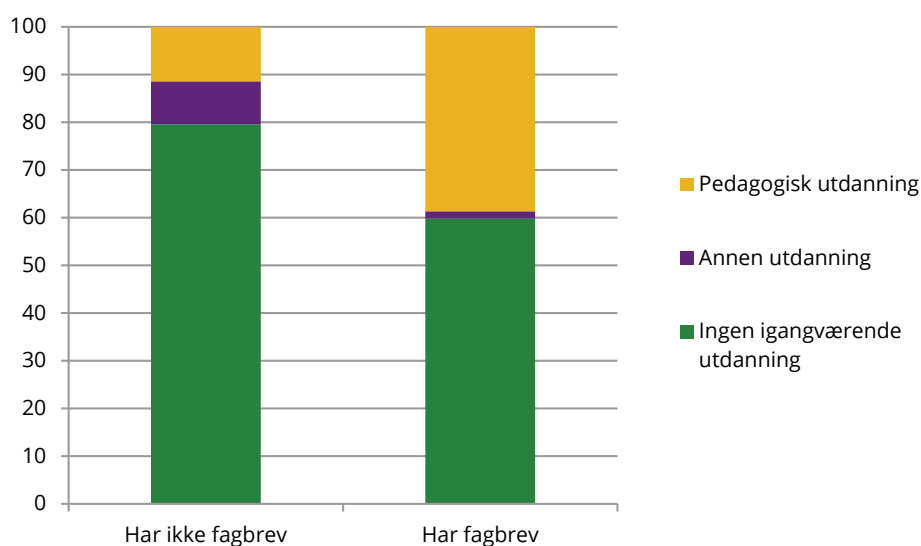
6.4. Igangværende utdanning

Tabell 6.4. Antall lærere uten høyere utdanning, etter igangværende utdanning og fagbrev

Igangværende høyere utdanning	Har ikke fagbrev	Har fagbrev	Total
Ingen igangværende utdanning	663	472	1 135
Annen utdanning	75	12	87
Pedagogisk utdanning	95	305	400
Total	833	789	1 622

Av 1622 lærere uten fullført høyere utdanning er 400, tilsvarende 25 prosent, i gang med pedagogisk utdanning, jevnfør diskusjonen i kap. 4.6. Forskjellen mellom de som har og de som ikke har fagbrev er markant. 39 prosent av de med fagbrev er i gang med pedagogisk utdanning, mens for de uten fagbrev er denne andelen 11 prosent.

Figur 6.2. Andel med fagbrev (prosent), etter igangværende utdanning

Referanser

- Stensaker, Bjørn (2007). Evaluering av Pedagogisk Utviklingsprogram (PEDUP) ved NTNU (NIFU STEP-rapport;24-2007). Funnet på <http://hdl.handle.net/11250/279083>
- Turmo, Are og Aamodt, Per Olaf (2007). Pedagogisk og faglig kompetanse blant lærere i videregående skole. En kartlegging (NIFU STEP-rapport;29-2007). Funnet på <http://hdl.handle.net/11250/280578>
- Opplæringsloven. Lov av 17. Juli 1998 nr 61. Hentet fra <https://lovdata.no/lov/1998-07-17-61/§10-2>
- Kunnskapsdepartementet (2015). Lærerløftet – På lag for kunnskapsskolen. Hentet fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/planer/kd_strategiskole_web.pdf
- Kunnskapsdepartementet (2015). Kompetanse for kvalitet - Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere frem mot 2025. Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/731323c71aa34a51a6febdeb8d41f2e0/kd_kompetanse-for-kvalitet_web.pdf

Vedlegg A: Figurgrunnlag

Figurgrunnlag, Figur 4.1. Lærere, kjønnsfordeling (prosent) etter utdanningsgruppe

Utdanning	Menn	Kvinner
Uten høyere utdanning	71,3	28,7
Kortere høyere utdanning uten pedagogikk	50,3	49,8
Kortere høyere utdanning med pedagogikk	45,2	54,8
Lengre høyere utdanning uten pedagogikk	47,9	52,1
Lengre høyere utdanning med pedagogikk	41,7	58,3

Figurgrunnlag, Figur 4.2. Lærere, utdanningsgruppe etter alder

Utdanning	Under			
	40	40-49	50-59	60+
Uten høyere utdanning	6,7	5,7	5,5	5,9
Kortere høyere utdanning uten pedagogikk	8,2	5,9	5,8	5,9
Kortere høyere utdanning med pedagogikk	38,5	52,1	60,9	55,1
Lengre høyere utdanning uten pedagogikk	8,0	5,7	4,8	5,8
Lengre høyere utdanning med pedagogikk	38,7	30,6	23,0	27,3
Totalt antall	7 667	7 937	6 877	4 767

Figurgrunnlag, Figur 4.3. Utdanningsgruppe (prosent), etter eierforhold

Utdanning	Offentlig	Privat
Uten høyere utdanning	5,9	6,1
Kortere høyere utdanning uten pedagogikk	6,2	10,6
Kortere høyere utdanning med pedagogikk	51,8	40,4
Lengre høyere utdanning uten pedagogikk	5,7	11,3
Lengre høyere utdanning med pedagogikk	30,3	31,6

Figurgrunnlag, Figur 4.4. Avlønningstype (prosent), etter utdanningsgruppe

Utdanning	Fastlønnen	Timelønnen
Uten høyere utdanning	77,2	22,9
Kortere høyere utdanning uten pedagogikk	84,9	15,1
Kortere høyere utdanning med pedagogikk	95,7	4,3
Lengre høyere utdanning uten pedagogikk	85,7	14,3
Lengre høyere utdanning med pedagogikk	96,4	3,6

Figurgrunnlag, Figur 5.1. Kjønnsfordeling etter type (prioritert) lærerutdanning

Tellende lærerutdanning	Menn	Kvinner
Ikke lærerutdanning	56,0	44,0
Praktisk-pedagogisk utdanning	48,2	51,8
Allmennlærerutdanning	38,4	61,6
Faglærerutdanning	33,9	66,1
Førskolelærerutdanning	9,1	90,9
Annen pedagogisk utdanning	43,6	56,4
Utdanning i spesialpedagogikk	27,2	72,7
Integrert lektorutdanning	34,1	65,9
Totalt antall	12 587	14 661

Figurgrunnlag, Figur 6.1. Andel med fagbrev (prosent), etter alder

Alder	Har ikke fagbrev	Har fagbrev
Under 40	89,9	10,1
40 - 49	81,6	18,4
50 - 59	77,9	22,1
60+	87,1	12,8

Figurgrunnlag, Figur 6.2. Andel med fagbrev (prosent), etter igangværende utdanning

Igangværende høyere utdanning	Har ikke fagbrev	Har fagbrev
Ingen igangværende utdanning	79,6	59,8
Annen utdanning	9,0	1,5
Pedagogisk utdanning	11,4	38,7
Total	100,0	100,0

Vedlegg B: Stillingstitler

De vanligste stillingstitlene for lærere

Stillingstittel	antall
ADJUNKT (VIDEREGÅENDE SKOLE)	12 947
LEKTOR (I VIDEREGÅENDE SKOLE)	8 813
LÆRER (VIDEREGÅENDE SKOLE)	3 138
LEKTOR (GRUNNSKOLE)	774
LÆRERVIKAR (VIDEREGÅENDE SKOLE)	414
ADJUNKT (GRUNNSKOLE)	350
FAGLÆRER (VIDEREGÅENDE SKOLE)	289
LÆRER (GRUNNSKOLE)	204
ADJUNKT (YRKESFAG)	143
LÆRERVIKAR (GRUNNSKOLE)	63

De vanligste stillingstitlene for ansatte som ikke er definert som lærer

Stillingstittel	antall
AVDELINGSLEDER (UNDERVISNING)	1 552
EKSAMENSVAKT	1 376
RENHOLDER (BEDRIFT)	936
ELEVASSISTENT	628
MILJØARBEIDER (BARNE- OG UNGDOMSARBEID)	552
ASSISTENT (SKOLE)	525
(UKJENT)	511
REKTOR (OVER 9 ANSATTE)	443
VAKTMESTER	386
KONTORMEDARBEIDER	379
BARNE- OG UNGDOMSARBEIDER	376
KONSULENT (ØVRIG OFFENTLIG ADMINISTRASJON)	351
SEKRETÆR	263
RENHOLDER (BEDRIFTER)	253
UNDERVISNINGSINSPEKTØR	251
AVDELINGSLEDER (OFFENTLIG ADMINISTRASJON)	247
RENHOLDSMEDARBEIDER	234
TRENER	205
RÅDGIVER (ØVRIG OFFENTLIG ADMINISTRASJON)	204
KOKK	193

Figurregister

Figur 3.1.	Antall menn, kvinner etter alder	11
Figur 3.2.	Andel kvinnelige lærere, etter alder	12
Figur 4.1.	Lærere, kjønnsfordeling (prosent) etter utdanningsgruppe	14
Figur 4.2.	Lærere, utdanningsgruppe (prosent) etter alder	15
Figur 4.3.	Utdanningsgruppe (prosent), etter eierforhold	16
Figur 4.4.	Avlønningstype (prosent), etter utdanningsgruppe	17
Figur 4.5.	Andel av lærere med pedagogisk utdanning, etter fylke	19
Figur 5.1.	Kjønnsfordeling, etter type (prioritert) lærerutdanning.....	20
Figur 6.1.	Andel med fagbrev (prosent), etter alder	25
Figur 6.2.	Andel med fagbrev (prosent), etter igangværende utdanning.....	26

Tabellregister

Tabell 3.1.	Antall skoler og lærere, etter opplæringstilbud.....	10
Tabell 3.2.	Antall lærere, etter kjønn og skoletype.....	11
Tabell 3.3.	Antall lærere, etter kjønn og alder.....	11
Tabell 3.4.	Lærere, etter skolens eierforhold	12
Tabell 3.5.	Lærere (prosent), etter avlønningstype og kjønn	12
Tabell 3.6.	Lærere (prosent), etter avlønningstype og arbeidstid	13
Tabell 3.7.	Lærere (prosent), etter kjønn og arbeidstid.....	13
Tabell 3.8.	Antall lærere, andel kvinner og snittalder for lærere etter fylke	13
Tabell 4.1.	Lærere (antall og prosent), etter utdanningsgruppe.....	14
Tabell 4.2.	Lærere (antall), etter kjønn og utdanningsgruppe	15
Tabell 4.3.	Antall lærere, etter utdanningsgruppe og alder	15
Tabell 4.4.	Antall lærere, etter utdanningsgruppe og eierforhold	16
Tabell 4.5.	Lærere (antall), etter utdanningsgruppe og avlønningstype.....	17
Tabell 4.6.	Lærere og andel med pedagogikk, etter fylke.....	18
Tabell 4.7.	Antall lærere, etter utdanningsgruppe og igangværende utdanning	19
Tabell 5.1.	Antall lærere, etter type (prioritert) lærerutdanning og kjønn	20
Tabell 5.2.	Antall lærere, etter type (prioritert) lærerutdanning og alder	21
Tabell 5.3.	Lærere med lærerutdanning (prosent), etter type (prioritert) lærerutdanning og eierforhold	21
Tabell 5.4.	Lærere med lærerutdanning (antall), etter type (prioritert) lærerutdanning og eierforhold	21
Tabell 5.5.	Antall lærere, etter type (prioritert) lærerutdanning og arbeidstid.....	22
Tabell 5.6.	Antall lærerutdanninger, etter type lærerutdanning og kjønn	22
Tabell 5.7.	Antall lærere med høyere utdanning, etter fagfelt og pedagogisk utdanning	23
Tabell 5.8.	Antall lærer med faglærerutdanning, etter fagfelt og kjønn	23
Tabell 5.9.	Antall lærere med PPU, etter type PPU og kjønn	24
Tabell 6.1.	Antall lærere, etter utdanningsgruppe og fagbrev	24
Tabell 6.2.	Antall lærere, etter fagbrev og kjønn.....	24
Tabell 6.3.	Antall lærere, etter alder og fagbrev.....	25
Tabell 6.4.	Antall lærere uten høyere utdanning, etter igangværende utdanning og fagbrev	26
Figurgrunnlag, Figur 4.1.	Lærere, kjønnsfordeling (prosent) etter utdanningsgruppe	28
Figurgrunnlag, Figur 4.2.	Lærere, utdanningsgruppe etter alder	28
Figurgrunnlag, Figur 4.3.	Utdanningsgruppe (prosent), etter eierforhold.....	28
Figurgrunnlag, Figur 4.4.	Avlønningstype (prosent), etter utdanningsgruppe.....	28
Figurgrunnlag, Figur 5.1.	Kjønnsfordeling etter type (prioritert) lærerutdanning.....	29
Figurgrunnlag, Figur 6.1.	Andel med fagbrev (prosent), etter alder.....	29
Figurgrunnlag, Figur 6.2.	Andel med fagbrev (prosent), etter igangværende utdanning	29

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9588-1 (trykt)
ISBN 978-82-537-9589-8 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

